

ئىبۇ دەلن دەبىت ھىزەكانى ئەمەرىكا بچنە دەرەۋە لە عىراق ، باشە ئەگەر ئەوان چۈنە دەرەۋە، ۋەزەكە ئالوزتر نابىت؟ ئايا تىرۋىزىم ۋىسىلامى سىياسى بە ھىزتر نابن و ناكەونە گىيانى خەلك و كۆمەلكا لەۋە زىاتر خەلتانى خوین ناكەن؟ ئەگەر ئەمەرىكا ۋە ھىزە ھاۋپەيمانەكانى لە عىراق چۈنە دەرەۋە، ئىدارەى ۋلات دەكەۋىتە دەستى كى؟ كى تواناى رىكخستنى ژيانى رۆژانەى خەلكى ھەيە؟ لەيەك ۋوتەدا چارەنوسى كۆمەلكا چى لىبەسەر دى..؟

ۋەلام: ھىچ كەس نابىت گومانى لەۋە ھەبىت كە ھۆكارىكى ئەصلى ئەۋەى ئىستا لە عىراق پرودەدات ئەنجامى سىياسەتى چەندىن سالەى ئەمەرىكا لە سەپاندنى جەنگ لە سالى 1991 و سىياسەتى گەمارۋى ئابورى و سەرەنجام پەلامار و ھىرشى سەربازى بۇ سەر ئەم ۋولاتە و داگىركارى عىراقە لە لايەن ئەمەرىكاۋە. بەلام ئەۋەش دووبارە راستىيەكى حاشا ھەلنەگرە كە ھۆكارىكى ئەصلى تر تىرۋىزىمى ئىسلامى و سىياسەتە كۆنەپەرستانەكانى ئىسلامى سىياسى و جوۋلانەۋەى ناسىۋنالىستى عەرەبى و كوردىيە.

داگىركارى سەربازى واقىياتىكى كۆمەلايەتى لە عىراقدا خوۋلقاندوۋە و ئاسودەيى ۋنازادى خەلك لە ساىەى داگىركارىدا لە ھىچ شوئىنك فەراھەم نەبوۋە. ھەر بۇيە ھىچ شتىك لەۋە سادە تر و ئاساىى تر نىيە كە لە بەرامبەر داگىركردندا خواستى چۈنەدەرەۋەى ھىزە داگىركەرەكان لە لايەن جەماۋەرەۋە بەرز بكرىتەۋە ۋخەلك بە پى تەرازوۋى ھىزىان تاكتىكى دروست و شىۋازى گونجاو بۇ بەرەنگارى داگىركەران ھەلبىزىرن. بەلام ئەۋەى تايبەتمەندى بە ۋەزەى عىراق دەدات و ھەر ئەۋەش سەرچاۋە ئەم پرسىارەيە ئەۋەيە كە خەلكى عىراق نەك تەنھا داگىركردن بەلكو قوربانى مەملانىيەكى كۆنەپەرستانە و تىرۋىستانەى دوو ھىزى رەش و تىرۋىستىن. داگىركردنى عىراق لە ھەل ۋمەرجىكى دنيايى و ناۋچەيىدا ۋادا ھاتۇتە دى، كە خەسلەتى ئەصلى ئەم ھەل ۋمەرجە مەملانى و پىكدادانى ھەر دوو قوتبى تىرۋىزىمى جىھانى، ئەمەرىكا و ئىسلامى سىياسىيە. عىراق ئەمرو بە تەنھا سەرزەمىنىكى داگىركراۋ نىيە و ئەۋەى كە تىايدا دەگوزەرى پوۋبەپوۋبۋونەۋەيەكى تەقلىدى لە نيوان ھىزى داگىركەر و بەرەنگارى چەكدارى داگىركەر نىيە بە تەنھا، بەلكو ئەم ۋولاتە مەيدان و گۆرەپانى شەپ ۋبەرانبەركى جىھانى نيوان ئەمەرىكا و ئىسلامى سىياسىيە. ئەمە راستىيەكە جگە لە ھەندىك چەپى لاکەۋتە لە ئەۋروپا كەس حاشاى لىناكات، نە ئەمەرىكا و ھاۋپەيمانەكانى ۋنە ئىسلامى سىياسى ئەم راستىيە ناسارنەۋە.

دىارە ئەگەر دروشمى ھىزىكى سىياسى لە عىراقدا بە تەنھا چۈنە دەرەۋەى ئەمەرىكا ۋبانگەۋازى مقاۋمەت بىت ناتوانىت ۋەك بەشيك لە كەمپى بەرامبەر ۋاتا ئىسلامى سىياسى دەرەكەۋىت. چەپى تەقلىدى كە ھىشتا بە تىئورى ۋتاكتىكەكانى سەدەيەك لەمەۋبەر مامەلى رۋوداۋەكان دەكەن و خەرىكن ماھىيەتى كۆنەپەرستانەى ھەلۋىستىان سەبارەت بەۋەى لە عىراق دەگوزەرى لە لەفافیەكە لە لىكدانەۋە

وتەھلىلى بە ناو ماركسىستىيەۋە سەبارەت بە ئىمپىريالىزم و"جوولانەۋەى نىشتامنى دىرى ئىمپىريالىزمەۋە" دەپچىن، بە نىشاندىنى ھەلۋىستى ھاۋشىۋەى ئەمە لە راستىدا دەستى بەشەرىيەتى متمدنى ئەم سەردەمەيان لە بەرەنگار بوۋنەۋەى ئەمىرىكا وتىرۋىزىمەكەى بەستۋە. جەماۋەرى سەراسەرى دنيا كاريان بەسەر تىئورىيەكانى ئەم جەنابانەۋە نىيە وئە دەقە وشك وبرىنگانەى كە بە شىۋەيەكى انتقائى لە ئەدەبىياتى سەدەيەك لەمەۋبەر ھەلبىزىراون ھىچ كەسىكى عاقل بەۋە قانع ناكات كە ۋەكو ئەم چەپە ماندوۋە لە كەنار كانىباليستە ئىسلامىيەكانەۋە بوۋەستىت. سەرنجام خەلك ئەگەر بى اختيار لە نيوان دوو كەمپى تىرۋىستى ئەمىرىكا و ئىسلامى سىياسىدا رابگىرئىت، ھەقىقەتى ئەۋ لايە ھەلبىزىت كە بە ئاشكرا بوۋنى دىمەنەكانى ئەشكەنجە دانى ئىنسانەكان لە لايەن سەربازەكانىيەۋە قەلس و ئىحراج دەبىت و احساسى فشار دەكات، نەك لە تەرەفى ھىزى وا بوۋەستىت كە رابەرانى بە شانازى وپىكەننەۋە لەبەرامبەر كامىرا سەرى ئىنسان دەبرن و خۇيان مەسەرەفى بلاۋكردنەۋەى لە ئەترىت و دەزگاكانى راگەياندىن دەكىشن. ئەۋەى كە ئەم چەپە لە ئالۋگۈر بىخەبەرەى دنيا ناتوانىت و لە راستىدا ناشىۋەىت و لە بەرژەۋەندىدا نىيە بە چاۋى ئەمرۋ و ئۆبجەكتىقائە سەيرى دنياى سەردەم بكات و ئەۋەى كە بە داخەۋە لە نىۋ جەماۋەرى نارازى و نەيار بە سىياسەتەكانى ئەمىرىكا لە ئاستى جىهان دەنگى ئەم چەپە لە ھەموو كەس بەرزترە خۇى عوقدەيەكى گەۋرەى لە بەردەم بەشەرىيەتى متمدنى دنيا دروست كردوۋە و دەستى بەرەنگارىيى جەماۋەرىيى لە ئاستى دنيا لەبەرامبەر ملھورى ئەمىرىكادا بەستۋە.

بە بروى من ئەۋ پرسىيارە ئەگەر لەۋانە بكرىت كە يەك تەرەف لەبەرامبەر پەلامارى ئەمىرىكادا ۋەستاۋن تەنھا دروشمىيان دەرکردنى ھىزەكانى ئەمىرىكايە لە عىراق، ئەۋا تەۋاۋ جىگەى خۇيەتى. بەلام كۆمۋنىزمى كرىكارى ھىچ كات دروشمىكى لەم چەشەنى بە جىاۋاز و دابراۋ لە كۈللى سىياسەتى لە عىراق مەترەح نەكردوۋە. ئىمە لەۋ كاتەدا كە شەپ وپەلامارى ئەمىرىكا بۆسەر عىراق بە سەرچاۋەى ھەلۋمەرج و سىنارىۋى تارىكى ئىستا دەزانىن، لە خەتەرى ئىسلامى سىياسى و كارىگەرى ئەم جوولانەۋەيە غافل نىن. ۋەدەرنانى ئەمىرىكا بۆ ئىمە بەشەك و دروشمىكى سىياسى نىۋ پاكجىكى گەۋرەترە كە سىياسەت و نەخشەمان بۆ رىكخستنى جەماۋەرى ئازادىخۋاز بۆ گرتنەدەستى چارەنووس وناىندەى خۇى بە دەستى خۇى و پامالىنى ئىسلامى سىياسى و تەۋاۋى ھىزەكانى ترى سىنارىۋى تارىكى عىراق ناسىۋنالىست و فاشىستەكان بەشەكانى ترى ئەم پاكىجەن. دروشمى ئەصلى ئىمە كۆتايى ھىنان بە سىنارىۋى رەش و سازدانەۋەى مەدەنىيەتە لە عىراق. ۋەدەرنانى ھىزەكانى ئەمىرىكا، پامالىنى ئىسلامى سىياسى و پزگار كردنى كۆمەلگا لە خەتەريان ۋ دامەزراندنى حكومەتىكى سىكولار ۋ غەيرە قەۋمى پىداۋىستىيەكانى تەحقىق بوۋنى ئەم سىياسەت ۋ نەخشەيەن.

ئىمە ۋەدەرنانى ئەمىرىكامان دەۋىت، بەلام ئىمە خەبات دەكەين بۆ ۋەدەرنانى ئەمىرىكا و پامالىنى ھەموو ھىزەكانى سىنارىۋى رەش. بە واتايەكى تر بانگەشەى ئىمە بۆ ۋەدەرنانى ئەمىرىكا نەك ھەر ھىچ جۆرە

نزىكايه تىيەكى لەگەل بانگەشەى هيزە ئىسلامى فاشىستىيەكاندا نىيە، بەلكو ئىمە وھەموو خەلكى ئازادىخوازى عىراق بە دروست وەدەرنانى ئەمىرىكا وەك ھەنگاوىكى پىويست بۇ تەرىكخستىنەو و دەست كورتكردنەو و ئىسلامى سىياسى و رەوتە فاشىستەكانى تر دەبىين.

ئەو پىرسىيارەى كە دەلىت: (ئايا بە چوونە دەرەو و ئەمىرىكا تىرۇرىزم و ئىسلامى سىياسى بەھىزتر نابن؟) وھەمىكى لە دوو توئى خۇيدا ھەلگرتووە كە دەبىت وەلام وەرگىت. كەسىك كە پىئى وايە بوونى ھىزەكانى ئەمىرىكا لە عىراق بەرەستىكى لە بەرامبەر ئىسلامىيەكاندا دروستكردوو و پىگرە لەبەردەم فراوانبوونەو و زەمىنەكانى بالادەستى و تىرۇرىزمى ئەم ھىزە زور بە خەستى بە ھەلەدا چوو. ئىسلامى سىياسى جوولانەو و يەكى كۆمەلەتە نىيە وھىچ پلاتفۆرم و بەدىلىكى بۇ وەلامدانەو بە كىشەكانى كۆمەلگا نىيە، سەرچاوى ھىز و نفوزى ئەم جوولانەو و يە لە رۇژگارى ئەمرودا ئەو كىشە و گرى و گولە سىياسىيانە بە كە خودى ئەمىرىكا خۇى ماىەى خولقانىتى، كىشەى فەلەستىن و زوولمىكى گەرە كە لە خەلكى ئەم وولاتە دەكرىت و پىشتىوانى گەرەى ئەمىرىكا و غەرب لەدەردەى ئىسرائىل، گەماروئى ئابوورى و سەرەنجام داگىركردنى عىراق لە لايەن ئەمىرىكاو ئەو كەردەوانەن كە لە پەسا ھىز بە ئىسلامى سىياسى دەبەخشن و كوانووى تىرۇرىزمى ئىسلامى پىر لە سووتەمەنى دەكەن. تىرۇرىزمى ئىسلامى كە كە شىوازى سەرەكى "خەباتى" ئىسلامى سىياسىيە، لەسەر باروئەنجامە سىياسىيەكانى تىرۇرىزمى ئەمىرىكا و ملھوپرى ئەم ھىزە دەلەو و پى. چەندە ئەم تىرۇرىزم و ملھوپرىيە دىرژەى بىئى ھىندە تىرۇرىزمى ئىسلامى سىياسى و ھىزە فاشىستەكانى تر لە رۇژھەلاتى ناوەرەستە تەمەنىان دىرژ دەبىت. لەبەرئەو تەنەنەت ئەگەر مەبەست لىدان لە نفوزى ئىسلامى سىياسى و رەواندەو و سىبەرى رەشى تىرۇرىزمى ئەم جوولانەو فاشىستە بىت، دەبىت پىشت بە جوولانەو و يەكى جەماوەرى ئازادىخواز ھىزەكانى ئەمىرىكا ئاچار بە چوونە دەرەو لە عىراق بكرىت.

داگىر كىردنى عىراق لە لايەن ئەمىرىكاو و بارو ئەنجامە كۆمەلەتە نىيەكانى راستەوخۇ بۆتە ھوى بىزارى و توورەى خەلك لە دەست ئەم ھىزە و كەردەو و كەنى، ئەگەر كۆمۇنىستەكان لەم مەيدانەدا وەك پىشەرەوى جوولانەو و دىرژى بوونى سەربازى ئەمىرىكا لە عىراق دەرەنەكەون و چالاكانە بۇ كۆكردنەو و جەماوەر لە دەورى ئالاي جوولانەو و يەكى ئازادىخوازانە بە رووى ئەمىرىكا دا كار نەكەن، ئىسلامى سىياسى و رەوتە فاشىستەكان ئەم توورەى و بىزارىيە زىاتر و بەردەھىن (وەك چۆن تا ئىستا و بەرئانھىناو) و جوولانەو و سىياسەت و تىرۇرىزمى كەس نەوئىستى خۇيانى پى بەھىزدەكەن.

سەبارەت بە ئىدارەى كۆمەلگا و بەرپو و بىردنى ژيانى رۇژانەى خەلك ئەلتارناتىقى ئىمە بە پىئى تەرحىك كە لە لايەن پلىنومى 15 ھەمى كۆمىتە مەركەزى حزبەو و چوارچىو و كەى پەسەند كراو، بەرىخستنى جوولانەو و يەكى سەراسەرىيە بۇ وەدەرنانى ھىزەكانى ئەمىرىكا و باقى ھىزەكانى سىنارىوئى رەش لە ئىسلامى سىياسى و رەوتە فاشىستەكان و لە ھەمان كاتدا سازدانەو و دام و دەزگا ئىدارىيەكان

وچاكردىنى ھەلومەرجى گوزەرانى خەلك لە ھەر ئاستىكدا و لە ھەر مەودايەكدا كە مومكىن بىت. ئاشكرايە كە ئىدارە لە كۆمەلگاي سەرمایەدارىدا راستەوخۇ بە دەسەلاتەو ھەلپىكراو، ھەربۆيە سازدانەو ئىدارە چ لە ئاستىكى بەرىنى كۆمەلایەتەدا ياخود لە ئاستىكى بەرتەسكى محەللىدا بە بىگرتنە دەستى دەسەلات مومكىن نىيە. رىخراوى (كۆنگرەى رزگارى و سازدانەوى مەدەنىيەت لە عىراق) كە بە پىئى تەرحى ئامازە پىكراو دەبىت پىك بىت وئەم رۇژانە خەرىكىن ھەنگاۋە سەرەتايىيەكان بۇ دامەزاندنى ھلدەھىننەو، كارى گرتنە دەستى دەسەلاتى سىياسىيە لە ھەر مەودا وچوارچىۋەيەكى مومكىندا ھىنانە سەركارى دەولەتتىكى سكوولارى غەيرە قەومى لە عىراقدايە. بەم جۆرە بانگەشەى ئىمە بۇ وەدەرنانى ھىزەكانى ئەمريكا بەشىكە لە تەرحىكى سىياسى بۇ سازدانەوى مەدەنىيەت لە عىراق و دەستبەكاربوونمان لە خەباتىكى عەمەلىدا بۇ ناچاركردى ئەمريكا بە بەجىھىشتنى عىراق بەشىكى جىانەكراوۋى كارمانە بۇ سازدانەوى مەدەنىيەت و ئىدارەى مەدەنى كۆمەلگا و ھىنانە سەركارى دەسەلاتىك كە زەمانەتى ئازادى ھەلپژاردنى سىياسى بۇ جەماوەر دەكات. (من سەرنجى خوينەر بۇ چاوخشاندىن بەو تەرحەدا رادەكىشم كە لە لايەن كۆرشى مدرسىيەو ھەشەسەكەى پىشكەش بە پىلینۆمى 15ھەم كرا و نوسخەى پاكىژەكراوى لە شىووعىيە عمالىيەى ژمارە 171ى 27 كانونى يەكەمدا بلاوكراوۋەتەو).

ھەقىقەتەنكىش دەبى لەبىرنەكرىت، ھەر رۇژىك مانەوۋى زىاترى ھىزەكانى ئەمريكا لە عىراق رۇچوونى زىاترى كۆمەلگاي ئەم وولاتەى لە ناو زەلكاوى سىنارىۋى رەشى بە دەمەوۋەيە. مانەوۋى ئەمريكا بەرەستە لە بەردەم سازدانەوى عىراقدا، مەرجى سازدانەوى مەدەنىيەت و ئىدارەى مەدەنى لە عىراق چوونە دەرەوۋى ئەمريكايە.